

Imanta Ziedoņa 90. jubilejā - tiešsaistes festivāls visā pasaulē

Publicēts: 03.05.2023.

[Filmas.LV](#)

[Festivāls](#)

[Tiešsaistē](#)

Nacionālā Kino centra rīkotais tradicionālais 4. maija Latvijas filmu maratons, kā jau ziņots, šogad notiek gan klātienē kinoteātrī „Splendid Palace”, gan tiešsaistē – portālā *filmas.lv* sadarbībā ar Latvijas Nacionālā arhīva Valsts Kinofotofonodokumentu arhīvu izveidota dzejnieka Imanta Ziedoņa jubilejas kolekcija, 13 filmas, kas pieejamas visā pasaulē bez maksas 3. un 4. maijā.

Izcilais dzejnieks, prozaikis un publicists Imants Ziedonis (1933-2013) ir atstājis nozīmīgas pēdas arī Latvijas kinovēsturē – ar viņa līdzdalību auga un veidojās visā pasaulē pazīstamā Rīgas dokumentālistu slava, viņa pasakas kļuva par pamatu poētiskai un arī nacionālai stīgai Latvijas zīmētajā animācijā, viņa skatījums uz latviešu literatūras klasiku palīdzējās izkristalizēties nozīmīgām klasiku darbu ekranizācijām.

Ar Imanta Ziedoņa līdzautorību vai piedalīšanos veidotu filmu jubilejas kolekcija

(<https://www.filmas.lv/festivali/filmumaratons2023/>) aptver sešas dokumentālās filmas, piecas animācijas filmas un divas spēlfilmas, portālā *filmas.lv* kolekcija skatāma visā pasaulē 3. maijā un 4. maijā – Imanta Ziedoņa dzimšanas dienā un Latvijas filmu maratona dienā. Kolekcijā iekļautās filmas tapušas, Ziedonim sadarbojoties ar Latvijas kinovēsturē nozīmīgiem režisoriem – izlasē iekļauto filmu režisori ir Aivars Freimanis, Gunārs Piesis, Roze Stiebra, Laima Žurgina, Ansis Epnars un Ivars Seleckis.

Svētku programmu papildina režisora un operatora Zigurda Vidiņa dokumentālā īsfilma *Mēstepatās* (2013), kas veidota Latvijas Televīzijas ciklā *Latvijas kods*, – stāsts par Imanta Ziedoņa dibināto Dižkoku atbrīvošanas grupu (DAG), kas sāka darboties 20. gadsimta 70. gados.

Portālā *filmas.lv* svētku programma būs pieejama bez maksas visā pasaulē 3. un 4. maijā atbilstoši katras valsts laika joslām.

Kā jau ziņots, paralēli 4. maijā kinoteātrī *Splendid Palace* un Rīgas apkaimēs notiek bezmaksas kinoseansi Latvijas filmu maratona ietvaros, par to vairāk informācijas – [ŠEIT](#).

4. maija Latvijas filmu maratona rīko Nacionālais Kino centrs, atbalsta Rīgas dome, Latvijas Nacionālā arhīva Valsts Kinofotofonodokumentu arhīvs un Latvijas filmu studijas. Jubilejas kolekcijas izveidošanu portālā [filmas.lv](#) tehniski nodrošina Kultūras informācijas sistēmu centrs (KISC).

Imanta Ziedoņa jubilejas kolekcija portālā [filmas.lv](#):

SPĒLFILMAS

Pūt, vējiņi! (1973, Gunārs Piesis, 87 min)

Raiņa lugas ekranizācija, Latvijas literatūras, mūzikas un kino klasika. Tomēr interesanti, ka izpratne par filmas pamatkonfliktu scenārija līdzautoriem Piesim un Ziedonim bija katram sava – sadzīvisks mīlas trīsstūris vai divu pasaulu nesaderība.

Puika (1977, Aivars Freimanis, 85 min)

Ideju par Jāņa Jaunsudrabiņa bērnības stāstu Baltās grāmatas ekranizāciju ierosināja Imants Ziedonis, bet režisors Aivars Freimanis, dvēselē būdams dokumentālists, arī šo spēlfilmu veidojis pēc iespējas tuvu dokumentālai realitātei, filmējot īstās lauku mājās.

DOKUMENTĀLAIS KINO (1965–2013)

Gada reportāža (1965, Aivars Freimanis, 52 min)

hPoētiski ietilpīgs Latvijas portretējums, apvienojot simboliskus tēlus un dzīvu stāstījumu par cilvēkiem un norisēm 20. gadsimta 60. gadu Latvijā. Ļoti svarīga filma Latvijas dokumentālā kino vēsturē – apliecinājums, ka patiešām sākušies jauni laiki, jo republikas jubilejas filmas veidošana tiek uzticēta jauniem un drosmīgiem kinematogrāfistiem.

Lomi (1969, Aivars Freimanis, 49 min)

Neparasts stāsts par zvejnieku ciematu un tā iemītniekiem, papildināts ar sirsnīgi ironisku aizkadra komentāru Jura Strengas balsī un Imanta Ziedoņa dzeju, kas rakstīta speciāli filmai. Režisors Aivars Freimanis, scenārija autors Armīns Lejiņš un operators Ivars Seleckis filmu jau scenārija stadijā veidojuši kā konceptuālu māksliniecisku manifestu un jaunu pavērsienu Rīgas poētiskā kino stila pieredzē.

Imants Ziedonis. Portrets locījumos (1979, Laima Žurgina, 20 min)

Kad režisore Laima Žurgina izdomāja uzņemt filmu par Imantu Ziedoni, dzejnieks nolēma „par sevi pastāstīt pats”, izmantojot lietvārda locījumu struktūru: „Nominatīvs – kas? Ģenitīvs – kā? Datīvs – kam?...” *Lielā Kristapa* balva par labāko dokumentālās filmas scenāriju.

Es esmu latvietis (1990, Ansis Epnars, 2 h 18 min)

„Latvijā – 1,4 miljoni latviešu, pasaulē – 250 000 latviešu trimdinieku” – ar šādu statistikas fiksāciju sākas filma, kurai materiāls filmēts divu gadu garumā (1988-1990) visā pasaulē, kur atrodami latvieši. Imanta Ziedoņa rakstītais un paša ierunātais aizkadra teksts atgādina par vertikāles ideju un latviešu „pazīšanās zīmēm” – Nameja gredzenu, sauli, rijas jumta leņķi...

Gājiens ar krokodilu (1995, Ivars Seleckis, 90 min)

Dundadziņš Arvīds Blūmentāls no skolas aizgāja karā, nonāca Austrālijā un kļuva par slaveno krokodilu mednieku. 50 gadus pēc kara beigām viņa klasesbiedrene Emma, Marta un Hilda, „karalaika meitenes no Kurzemes katla”, ved cauri visai Kurzemei tēlnieka Oļega Skaraiņa veidotu dzelzsbetona krokodilu, lai to par piemiņu uzstādītu Dundagā, Arvīda māju vietā. „It kā pa jokam,

bet nopietni," saka iecerēs autors Imants Ziedonis.

Mēstepatās (2013, Zigurds Vidiņš, 26 min)

1976. gadā Imants Ziedonis nodibināja „Dižkoku atbrīvotāju grupu” (DAG). Grupa darbojās divdesmit gadus un šajā laikā esot izbraukusi 198 ekspedīcijās, reizi mēnesī vienu nedēļas nogali strādājot pie kāda no Latvijas dižkokiem – izcirta krūmus, veidoja ainavu, kopa Latviju. Režisors un operators Zigurds Vidiņš arī bija aktīvs DAG dalībnieks, filmā iekļauti viņa filmēti arhīva kadri un sarunas ar dižkoku atbrīvotājiem 2013. gada vasarā.

ANIMĀCIJA (1977–2005)

Zaļā pasaka (1977, 14 min, Roze Stiebra)

Kādu nakti pilsētā ienāca mežs un patrieca visus trokšņus, smakas un putekļus. Filmas pamatā – viena no Imanta Ziedoņa *Krāsainajām pasakām*.

Suns Funs un vējš (1978, 10 min, Roze Stiebra)

Suns Funs grib noķert vēju, jo Naktskrekls un Šalle sūdzas, ka vējš dara palaidnības... Imanta Ziedoņa *Pasaka, kurā spēlējas, spēlējas, kamēr sāk spēlēt*.

Man vienai māsiņai (1984, 10 min, Roze Stiebra)

Latviski raksti, lauku saimes darbi un etnogrāfiski rituāli *Iļģu* mūzikas pavadījumā. Līdz Atmodai vēl vairāki tumši gadi, taču mākslinieces Laimas Eglītes gleznotajā filmā jau plīvo Lielvārdes josta un pirmoreiz tik skaidri nolasāms nacionāls vēstījums.

Uzpasaka (1986, 9 min, Roze Stiebra)

Uzpirkstenei apnicis stumdīt adatas, Uzpuņim pazudis suns, Uzpuņenis pie tā nav vainīgs... Imanta Ziedoņa pasakas tekstu lasa Rūdolfs Plēpis, filmas pasauli un tēlus veidojusi gleznotāja un grafiķe Māra Rikmane.

Taureņi (2005, 2 min, Roze Stiebra)

Imanta Ziedoņa epifānija – par pavasara pilim un pelniem uz taureņu spārniem. Balsis – Guna Zariņa un Kaspars Znotiņš.

<https://www.nkc.gov.lv/lv/jaunums/imanta-ziedona-90-jubileja-tiessaistes-festivals-visa-pasaule>